

Magyar Informatika Napja

- Ünnap dátuma: Január 21.
- Első megünneplés éve: 2022
- Kapcsolódó történelmi esemény: Az első magyar, Neumann-elvű elektronikus számítógép, az M-3 működéséről szóló első sajtóhír megjelenése (1959. január 21.).

Menüpontok: Történelmi háttér, Az M-3 számítógép, A Magyar Informatika Napjának jelentősége, Kapcsolódó események, Az M-3 számítógép megalkotói, A konferencia programja és úrlapja

Történelmi háttér

1959. január 21-én a magyar sajtó hírt adott az első magyar fejlesztésű elektronikus számítógép, az M-3 sikeres működéséről. Az M-3 a Magyar Tudományos Akadémia (MTA) Kibernetikai Kutatócsoportjának mérföldkövet jelentő fejlesztése volt, amelyet a korszak technológiai és tudományos kihívásai inspiráltak.

Az M-3 a Neumann János által kidolgozott Neumann-architektúra alapelvei szerint készült. Ez az elv a modern számítógépek működésének alapja, amely szerint a számítógépek:

- Egyetlen központi feldolgozóegységgel (CPU) rendelkeznek,
- Bináris számrendszert használnak,
- Programozásuk tárolt utasításokkal történik.

Az M-3 számítógép

Az M-3 fejlesztését és építését a magyar mérnökök és tudósok az 1950-es évek végén kezdték meg. A projekt az MTA Kibernetikai Kutatócsoportjának égisze alatt zajlott, amely a korszak legjobb magyar matematikusait és mérnökeit fogta össze.

- Jellemzői:
- Technológia: Elektroncsövekre épült, ami akkoriban korszerű megoldásnak számított.
  - Felhasználás: Tudományos számítások, ipari folyamatok optimalizálása, statisztikai elemzések.
  - Fejlesztési cél: Az M-3 megalkotása nemcsak technológiai, hanem szimbolikus jelentőséggel is bírt, hiszen Magyarországot a világ számítástechnikai térképére helyezte.

A Magyar Informatika Napjának jelentősége

A Magyar Informatika Napját azzal a céllal hozták létre, hogy tisztelgjenek a magyar informatika úttörői és történelmi teljesítményei előtt.

Az ünnep:

1. Emlékeztető a múlt eredményeire: Felhívja a figyelmet az M-3 és más jelentős magyar fejlesztések fontosságára.
2. Tisztelgés az alkotók előtt: Az M-3 fejlesztésében részt vevő szakemberek közül többen ma is élnek, és ezen a napon különleges figyelemben részesülnek.
3. A jövő inspirálása: Az informatika napja ösztönzi a fiatal generációt arra, hogy az informatika területén folytassák a magyar szakemberek hagyományait.

Kapcsolódó események

A Magyar Informatika Napján rendszeresen szerveznek:

- Tudományos előadásokat és kiállításokat, amelyek bemutatják az M-3-at és más magyar innovációkat.
- Oktatási programokat iskolákban, hogy a diákok megismerjék a magyar informatika történelmét.
- Kitüntetések és elismerések a jelenlegi informatikai szakemberek számára.

Az M-3 számítógép megalkotói

Kalmár László (1905–1976)

Matematikus, a számítástudomány úttörője Magyarországon.

- Életrajz:
- Születés: 1905. március 27., Eger.
  - Tanulmányok: Matematika-fizika szakos tanári diploma, Szegedi Tudományegyetem.
  - Pályafutás:
    - A szegedi egyetem professzora, a matematikai logika és számítástudomány elismert oktatója.
    - Kiemelkedő szerepet játszott a Neumann-elvű számítógépek elméleti alapjainak ismertetésében Magyarországon.
    - Az automatikus gépi számítások elméletének fejlesztésében úttörő munkát végzett.

Hozzájárulás az M-3 fejlesztéséhez:
Kalmár a számítógépek elméleti alapjait népszerűsítette Magyarországon, és támogatta az olyan projektek indulását, mint az M-3 fejlesztése. Bár közvetlenül nem vett részt az építésben, szellemi vezetőként nagy hatással volt a magyar informatika fejlődésére.

Varga József (1912–2001)

Mérnök, a magyar számítástechnikai fejlesztések egyik kulcsfigurája.

- Életrajz:
- Születés: 1912. szeptember 25., Szombathely.
  - Tanulmányok: Villamosmérnöki diploma a Budapesti Műszaki Egyetemen.
  - Pályafutás:
    - A Magyar Tudományos Akadémia munkatársa, később a Kibernetikai Kutatócsoport egyik vezető mérnöke.
    - Az elektronikus számítógépek tervezésének és építésének gyakorlati kérdéseiben kiemelkedő szerepet játszott.

Hozzájárulás az M-3 fejlesztéséhez:
Varga József az M-3 fejlesztésének egyik főmérnöke volt. Az elektroncsöves áramkörök tervezése és a számítógép szerkezeti felépítésének kidolgozása az ő feladatai közé tartozott.

Rátz László (1919–1991)

Programozó és matematikus, az első magyar számítógépes szoftverek egyik alkotója.

- Életrajz:
- Születés: 1919. január 14., Budapest.
  - Tanulmányok: Matematika-fizika szak, Eötvös Loránd Tudományegyetem.
  - Pályafutás:
    - Az MTA Kibernetikai Kutatócsoportjának tagja.
    - Kiemelkedő szerepet játszott az első magyar programozási nyelvek fejlesztésében.

Hozzájárulás az M-3 fejlesztéséhez:
Rátz László az M-3 programozásában vett részt. Az általa fejlesztett programok segítségével az M-3 ipari és tudományos számításokat végzett.

Simonyi Károly (1916–2001)

Fizikus és mérnök, az elektronikus eszközök magyarországi fejlesztésének egyik úttörője.

- Életrajz:
- Születés: 1916. október 18., Budapest.
  - Tanulmányok: Villamosmérnöki diploma a Budapesti Műszaki Egyetemen.
  - Pályafutás:
    - Az MTA munkatársa, a kibernetikai kutatások és a számítástechnika támogatója.
    - Neve összefonódik az M-3 fejlesztésével, amely során a hardveres megvalósítás technikai kérdéseiben segített.

Hozzájárulás az M-3 fejlesztéséhez:
Simonyi Károly szakmai tanácsaival segítette a projektet. Később az oktatásban és a tudományos ismeretterjesztésben játszott fontos szerepet.

Dömölki Bálint

Születési dátum: 1932. július 11.
Életrajz és munkásság:

- Tanulmányok: A Budapesti Műszaki Egyetemen szerzett villamosmérnöki diplomát.
- Pályafutás:
  - Az MTA Kibernetikai Kutatócsoportjának tagjaként részt vett az M-3 számítógép fejlesztésében és programozásában.
  - Később a számítástechnika területén folytatta munkáját, hozzájárulva a hazai informatika fejlődéséhez.

Dömölki Bálint munkássága jelentős hatással volt a magyar számítástechnika fejlődésére, és aktív részese volt az első hazai elektronikus számítógép megalkotásának.

A konferencia programja

- Ünnepélyes megnyitó
- Előadások az M-3 fejlesztésének történetéről
- Interaktív workshopok a modern technológiai trendekről
- Panelbeszélgetések neves szakértőkkel
- Záróünnepség és díjátadó

Jelentkezés az eseményre

Kérjük, töltsé ki az alábbi űrlapot a konferencián való részvételhez!

Teljes név:

Életkor:

E-mail cím:

Jegyek száma:

Kér ételt és szállást?

- Mindkettőt
- Csak ételt
- Csak szállást
- Egyiket sem

Készítette: Neveink